

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

YENİ ZELANDA ÜLKE BÜLTENİ MAYIS 2013

1. ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Resmi adı:	Yeni Zelanda
Yönetim Biçimi:	Anayasal Monarşi
Genel Vali:	Jerry Mateparae (Kraliçe II. Elizabeth'i temsilen)
Başbakan:	John Key
Başkent:	Wellington
Yüzölçümü:	270.534 km ²
İklim:	Subtropikal
Nüfus:	4.5 Milyon (2012 tahmini)
Resmi Dil:	İngilizce, Mauri
Para birimi:	Yeni Zelanda Doları (1.00 USD = 1.2442 NZD)
Saat farkı:	+10 saat ileri

Üyesi olduğu Uluslararası Kuruluşlar: ANZUS, APEC, AsDB, Australia Group, ESCAP, FAO, IBRD, ILO, IMF, OECD, Sparteca, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNMOP, UNOMSIL, UNPREDEP, UNTSO, UPU, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Resmi Tatiller (2012): Yeni Yıl Günü: 2 Ocak; Southland Bayramı (Güney toprak): 2 Nisan; Waitangi: 6 Şubat; Kutsal Cuma:29 Mart; Paskalya tatili 31 Mart; Anzak:25 Nisan; Kraliçenin Doğum günü:4 Haziran; Noel:25-26 Aralık

Çalışma Saatleri: Ofisler : Pazartesi – Cuma, 8:30 - 17:00.

Bankalar : Pazartesi – Cuma, 9:00 - 16:30

Resmi Kurumlar : Pazartesi – Cuma, 8:30 - 17:00.

Mağazalar : Pazartesi – Çarşamba, 8:30 - 17:30. Perşembe ve Cuma, 8:30 - 21:00. Cumartesi, 10:00 - 12:30. Bazı mağazalar Pazar günleri de açıktır

1.1 Ülkenin Kısa Tarihçesi

Yeni Zelanda'ya ilk kez 1000 yıl önce kan bağı ile gelen şefler ve rahipler tarafından yönetilen bir kabile olan Polinezyalı Maoriler yerleşmiştir. Adaya Avrupa'dan ilk defa 1642 yılında Hollandalı Abel Tasman ayak basmıştır. Ancak Kaptan James Cook'un 1769 ve 1779'daki gezilerine kadar adalar herhangi bir yönetime bağlı kalmamış ve keşfedilmemiştir. İngiliz göçmenler, 1840 yılında İngiliz hakimiyeti kurulunca adaya yerleşmeye başlamış ve başkent Wellington kurulmuştur.Yeni Zelanda'ya 1852 yılında kendi hükümeti tahsis edilmiştir.

1.2 Siyasi ve İdari Durum

1875 yılında bölgesel yönetimlerin kaldırılmasıyla merkezi yönetim ülke siyasetinde sorumlu hale gelmiş ancak büyük mülk sahiplerinin etkisinde kalmıştır. 1879 yılında bu sistem değiştirilerek sadece erkeklere oy kullanma hakkı verilirken 1893 yılında dünyada ilk defa kadınlara da oy hakkı verilmiştir.

Parlamento, Yeni Zelanda'da en büyük yasama organıdır ve ikiye ayrılır. Bunlardan biri kraliçeyi temsilen Genel Vali diğeri Temsilciler Meclisidir. Genel Vali, Başbakanın teklifiyle beş yıllık süre için kraliçe tarafından atanır. Yasama konseyi olarak bilinen Temsilciler Meclisi, üç yılda bir seçimle belirlenir. Yeni Zelanda'da çevresel konular, kaynak yönetimi gibi alanlarda hizmet vermek amacıyla 10 yerel meclis bulunmaktadır. Bunun dışında 76 vilayet ve ilçe meclisi vardır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Kişi başına düşen gelir paritesine göre OECD'nin en zengin ülkelerinden olan Yeni Zelanda dünyanın en serbest ekonomilerinden biridir. Tüketim ve yatırımın hızla arttığı Yeni Zelanda'da 2000-2007 yılları arasında GSYİH, nominal olarak ortalama %3,5 büyümüştür. 2008 yılında yaşanan kuraklık nedeniyle yerel üretimde düşüş gerçekleşmiş, piyasalarda durgunluk yaşanmıştır. 2008 yılının son çeyreğinde küresel krizin de etkileriyle birlikte büyüme %0,9'lara kadar düşmüş, tüketici fiyat endeksi petrol ve yiyecek fiyatlarındaki artışla %5,1'lere çıkmıştır. Bu tarihten sonra ülkenin merkez bankası Reserve Bank tarafından uygulanan mali politikalarla GSYİH tekrar büyümeye başlamıştır. 2012 yılında %2.5'lik 2013 yılında ise %3.6'lık bir reel büyüme beklenmektedir.

Ekonominin temel taşlarından olan tarımın oldukça büyük bir düşüş gerçekleştirilmesiyle birlikte işgücü sanayi sektörüne kaydırılmış, hizmet sektöründe ise beklenmeyen bir büyüme yaşanmıştır. Gelişmiş ülkelerde hizmet sektörünün büyümesi normal iken, Yeni

Zelanda'daki büyüme o kadar hızlı gerçekleşmiştir ki sanayi sektörünün büyümesini yavaşlatmıştır. CIA Factbook 2011 verilerine göre GSYİH içerisindeki payı %71'dir.

Temel Ekonomik Göstergeler

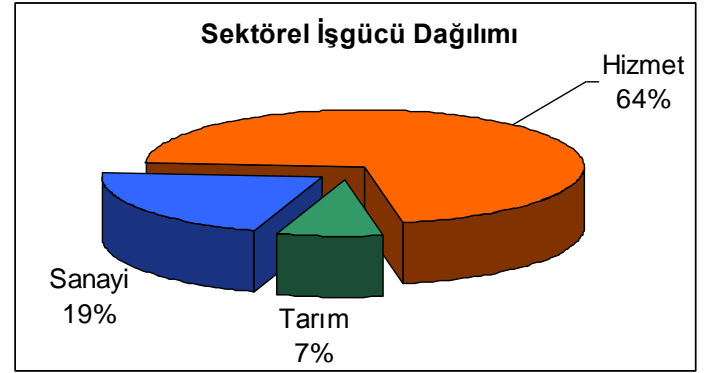
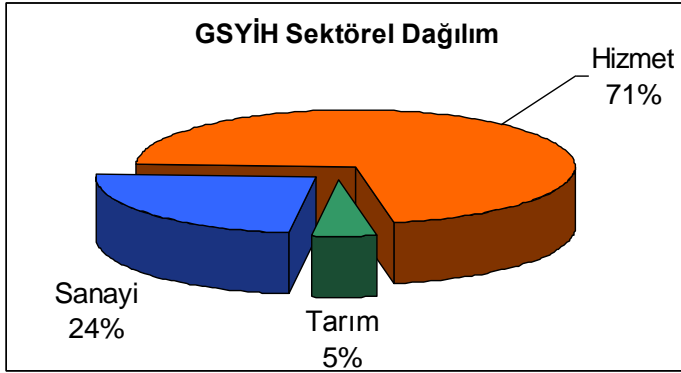
	2011a	2012a	2013b	2014b
GSYİH (Milyar ABD \$)	162.0a	158.3	155.1	158.1
Kişi Başı GSYİH(satın alma gücü paritesi)	30,263	31,465	33,023	34,456
Reel GSYİH Artışı(%)	1.4	1.5	3.6	3.4
İşsizlik Oranı(ort)	6.	6.6	5.5	5.1
Tüketici Fiyat Enflasyonu(ort)	4.0	0.9	2.4	2.1
İhracat FOB (Milyar ABD \$)*	37.6a	40.4a	39.7	41.9
İthalat FOB (Milyar ABD \$)*	36.1a	43.4a	36.7	38.4
Dış Ticaret Dengesi* (Milyar ABD \$)	1.5a	-3,0a	-7.3	-10.7
Dış Borç (Yıl Sonu; Milyar ABD \$)	23,820	24,634b	25,158	25,153
Döviz Kuru A \$: ABD \$ (ort)	1.26	1.32	1.42	1.46

a: Gerçekleşen b: EIU tahmini c: EIU öngörüsü

*:Dış Ticaret Veriler Trademap'ten alınmıştır.

*Kaynak: Economist Intelligence Unit, New Zealand Country Report, Haziran 2012

2.1 SEKTÖRLER

*Kaynak: CIA Factbook 2011, New Zealand

GSYİH'nın Sektörlere Göre Değişim Oranı (%)

	2007a	2008a	2009a	2010a	2011a	2012b	2013b
Reel GSYİH	3.6	-0.9	0.0	2.3	1.8c	2.5	3.6
Tarım	-0.5	-1.2	2.3	2.0	2.0c	2.7	2.1
Sanayi	1.7	-2.3	-8.2	1.0	1.5c	4.0	3.2
Hizmet	3.6	1.2	0.3	0.8	1.2c	2.1	4.2

a:gerçekleşen, b:beklenen, c:projeksiyon

*Kaynak: The Economist Intelligence Unit, New Zealand Country Report, Haziran 2012

Tarım ve Hayvancılık

Tarım, GSYİH'nın sadece %8'ini oluşturmaktadır. Ancak, döviz gelirlerinde anahtar rolü oynaması ve aynı zamanda gıda işleme sektörlerine girdi sağlaması nedeniyle, tarımın ekonomideki yeri diğer sektörlerle göre daha büyüktür. Otlaklara dayalı tarımsal üretim Yeni Zelanda'da tarım sisteminin temelini oluşturmaktadır. Topam arazinin yarısını meralar oluşturmaktadır. Verimli topraklar, araştırma, ileri teknoloji ve tüm yıl tarıma elverişli bir iklime sahip olması, ülkenin uzaklıktan kaynaklanan dez avantajını ortadan kaldırdığı gibi, dünya pazarlarına başarıyla girilmesini sağlamaktadır. Ülke ekonomisi hala büyük ölçüde dünya et, süt ve yün fiyatlarına bağlıdır. Et, Yeni Zelanda'nın sütten sonra ikinci en büyük ihracat ürünüdür. Balıkçılık sektöründe de önemli bir konuma sahip Yeni Zelanda dünyanın en büyük dördüncü balıkçılık alanına sahiptir.

Sanayi

Sanayi sektörü Yeni Zelanda ekonomisinde %24'lük bir paya sahiptir. Tarımdan elde edilen ürünler bu sektör için çok büyük önem arz etmektedir. Sektörün en önemli kolu olan gıda sanayii, doğal kaynakların verimliliği sayesinde hem yerli hem yabancı talebi karşılayabilmektedir.

Hizmet

Hizmet sektörü 2000-2007 yılları arasındaki ani büyümeyle GSYİH'nın yaklaşık %66'sına ulaşmıştır ancak 2008 yılında ekonomide gerçekleşen durgunluk nedeniyle büyüme yavaşlamıştır.

Finansal sektörüne dört ana Avustralya bankası hakimdir. 2012 yılının ilk çeyreğinde bankaların toplam değeri 350 milyar doların üzerindedir.

Taşımacılık, Yeni Zelanda ekonomisindeki ana bileşenlerden biridir. Ülke ticaretinin %99'u deniz taşımacılığıyla gerçekleştirilir. 93 bin kilometre uzunluğunda karayoluna ve 3900 km demiryoluna sahiptir.

Turizm, ülkeye en fazla döviz girdisini sağlayan ve endüstrinin büyümesine katkıda bulunan unsurdur. 2010 yılında iki buçuk milyon turist sayısının üstüne çıkan ülke daha sonraki yıllarda da yaklaşık olarak iki buçuk milyon dolaylarında turist çekmiştir. Ülkeye gelen turist sayısının yaklaşık yarısını Avustralya'lı turistler oluşturmaktadır. Avustralya'dan sonra en çok İngiltere'den, ABD'den ve Çin'den gelen turistler ülkeyi ziyaret etmektedir. Turist sayısında son 10 yılda gerçekleşen bu ivmeli artışın nedenlerinde biri olarak ülkede çekilen filmlerin ardından oluşan film platolarıdır.

Yeni Zelanda dünyada ilk kez 1989'da telekomünikasyonu özelleştirmeye açmıştır. Günümüzde %95 erişilebilirliğe sahip olmakla birlikte tüm operatörler özel sektöre aittir.

Enerji

Ülke doğal kaynaklar bakımından oldukça zengindir. Bir çok doğalgaz, ham petrol, kömür, kondensit rezervi bulunmaktadır. İklimi ve coğrafyası sayesinde hidroelektrik ve jeotermal enerji gelişmiştir. Altın, gümüş, demir kumu ve çeşitli endüstriyel maden yatakları bulunmaktadır. Endüstriyel minerallerden kil, diyatomit, feldispat, kireç ve

kireçtaşı üretiminin yanı sıra, tarımsal ve endüstriyel alanda kullanılmak üzere, manyezit, mermer, fosfat, tuz, kükürt, zeolit ve mineral yakıt üretimi yapılmaktadır.

Ülke, doğal gaz bakımından kendine yeterli bir konumda olmasına rağmen, yüklü petrol tüketimi nedeniyle günlük ortalama 95,000 varil petrol ithal etmektedir. Yeni Zelanda hafif ham petrolü ihraç ederken, yoğun ham petrolü kendi rafinerilerinde işlemek üzere ithal eder.

Ülkenin en zengin enerji kaynağı kömürdür. Ülkede 15 milyar ton kömür rezervinin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Yenilenebilir enerji de ülke içi kullanımda ciddi bir yere sahiptir. Biyoyakıtlar, enerji verimliliği, atık işleme ve sürdürülebilir tarım gibi birçok temiz teknoloji enerji alanlarında Yeni Zelanda öncülük etmektedir. Enerji üretiminin üçte ikisini yenilenebilir kaynaklardan elde edilmektedir ve bu oranın 2025 yılında %90'a çıkarılması hedeflenmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Yeni Zelanda genellikle ticari mal ihraç ederken, hammadde ve sermaye teçhizatı ithalatı yapmaktadır. İki yıl aradan sonra tekrar ticari açık veren Yeni Zelanda devletinin ticaret hacmi büyük bir hızla artış göstermektedir.

1984 yılından itibaren tüm sektörlerde devlet teşviki kaldırılmış, ithalat serbestleştirilmiştir. Gümrük tarifeleri tek taraflı olarak indirilmiştir. Faiz ve fiyatlar devlet kontrolünden çıkartılmıştır. 2012 yılı itibariyle Dünya Bankası'nın en kolay iş yapılabilir ülkeler listesinde Singapur, Hong Kong ve Çin'in ardından 4. sırada yer almaktadır..

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon ABD \$)

	2009	2010	2011	2012
İhracat	24.933	30.932	37.633	40.446
İthalat	24,021	29,862	34,435	43.457
Dış Ticaret Hacmi	49,357	61,916	73,846	83.904
Dış Ticaret Dengesi	-633	774	1.522	-3.011

*Kaynak: Trademap

Ülkenin başlıca ihraç ürünleri; mandıra, et ve orman ürünleridir. Odun, toplam ihracatın içerisinde %8,1'lik bir paya sahiptir ve en büyük pazarları Çin ile Kore'dir. En önemli ithal ettiği ürünler ise mineral yakıt, yağlar, makine, elektronik aletler ve ulaşım araçlarıdır.

İhracatta İlk 3 Ülke : Avustralya (% 23.1), ABD (% 11.2), Çin (% 8.6)

İthalatta İlk 3 Ülke :Avustralya (% 18.1), Çin (% 16), ABD (%10.5)

3.1. Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)

- Yeni Zelanda'nın Avustralya, Brunei, Şili, Çin, Hong Kong, Singapur ve Malezya'yla Serbest Ticaret Anlaşmaları vardır.

- Hindistan, Japonya, Güney Kore, Amerika'yla da Serbest ticaret anlaşması için görüşmeler devam etmektedir.

4. TÜRKİYE- YENİ ZELANDA TİCARİ İLİŞKİLER

4.1 Türkiye- Yeni Zelanda Dış Ticaret Değerleri

Yıl	İhracat ABD \$	İthalat ABD \$	Hacim ABD \$
2008	63.655	48.843	112.498
2009	56.591	28.279	84.869
2010	64.153	48.030	112.182
2011	67.787	57.704	125.490
2012	67.923	54.586	122.509
2012**	25.816	27.988	53.804
2013**	27.958	27.378	55.336

*Kaynak: TÜİK

**Ocak – Mayıs Dönemi verileri

Türkiye, 2003 yılından itibaren Yeni Zelanda ile olan ticaretinde, dış ticaret fazlası vermiştir. İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2009 yılında küresel kriz nedeniyle bir düşüş göstermiş olsa da, 2010 yılı itibariyle artma eğilimi gözlenmiştir. Bu artışlar sayesinde 2010 yılında 100 milyon doların üzerine çıkan toplam ticaret hacmimiz 2011 yılında 125 milyonu bulmuş daha sonra ithalattaki düşüşle 2012 yılında 122 milyon dolaylarında gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Yeni Zelanda'ya ihracatında yolcu gemileri, kuru üzüm, kuru kayısı, dizel araçlar, krom trioksit ve sentetik iplikler ön plana çıkmaktadır. İthalatında ise tekstil hammaddeleri, ilaçlar ve süt ürünleri ön plandadır.

4.2 Türkiye'nin 2011-2012 Yılları İhracatında İlk 10 Madde

Ürün Adı	2010 (milyon \$)	2012 (milyon \$)
Üzümler (taze/kurutulmuş)	8,29	9,21
Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	6,84	7,55
Krom oksitleri ve hidroksitleri	6,13	6,71
Meyve (0801, 0806'de kiler hariç)08. Fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	4,69	3,23
Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları	1,78	2,11

Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat	1,55	1,84
10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	2,83	1,84
Metalleri dövme, çekiçleme, kalıpta dövme, kesme, taslak çıkartma, şatafatlama, karbürleri işleme mah	0,51	1,71
Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki paçalarının konserveleri	1,23	1,58
Debagatte kullanılan sentetik organik ve anorganik maddeler ve müstahzarlar	1,88	1,35
İlk On Ürün Toplam	35,73	37,13
Genel Toplam	67,79	67,92

4.3 Türkiye'nin 2011-2012 Yılları İthalatında İlk 10 Madde

Ürün Adı	2011 (milyon \$)	2012 (milyon \$)
Sütten elde edilen yağlar, sürülerek yenilen süt ürünleri	20,93	16,38
Yün ve yapağı (kardesiz/taranmamış)	7,29	7,74
Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	4,23	4,18
Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	0,74	3,6
Dabaklanmış, aprelenmiş kürkler	2,79	3,06
Taştan ve diğer minerallerden eşya		2,58
Koyun ve kuzuların ham derileri	1,97	2,45
Mısır	1,4	2,02
Yatlar ve diğer eğlence ve spor tekneleri; kürekli kayıklar ve kanolar	3,32	1,74
Kuru baklagiller (kabuksuz)(taneleri ikiye ayrılmış)		1,27
İlk On Ürün Toplam	42,67	45,02
Genel Toplam	57,7	54,59

*Kaynak: TÜİK

4.4 Türkiye- Yeni Zelanda Yatırım İlişkileri

2010 yılı Eylül ayından itibaren 12 adet Yeni Zelanda firması toplam 1,3 milyon dolarlık bir sermaye ile Türkiye'de faaliyet göstermektedir.

Firma Sektörleri	Firma Sayısı
İmalat	1
İnşaat	4
Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	1
Toptan ve Perakende Ticaret	2
Turizm	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3
Toplam	12

*Kaynak: T.C Ekonomi Bakanlığı

Hazine Müsteşarlığından alınan bilgiye göre, Yeni Zelanda'da faaliyet gösteren 1 adet Türk firması bulunmaktadır. Söz konusu firma; ticaret, motorlu kara taşıtları ve motosiklet onarımı sektöründe 2009 yılında 237.000, 2010 yılında 313.000 dolarlık bir sermaye akışı gerçekleştirmiştir.

4.5 Türkiye'de İş Yapan Bazı Yeni Zelanda Firmaları

- **Fisher & Paykel Healthcare**, solunum, akut, obstrüktif uyku apnesi tedavisinde kullanılan ürünler ve sistemlerin üreticisi ve pazarlayıcısıdır. Tüm Türkiye operasyonlarını Ankara ofislerinden yürütmektedirler.
- **CWF Hamilton and Co. Ltd.**, su tepkili jet motor sistemleri üreten firma hususi ve ticari deniz araçlarına yüksek hızlı sistemler sağlamaktadır. Tipik uygulamaları arasında parasailing, yüksek hızlı spor tekneler ve güvenlik birimlerinin tekneleri yer alır.
- **Robinson Seismic**, sismik koruma cihazları üreten firma Türkiye'de faaliyet göstermektedir. Türkiye'de gerçekleştirdikleri projeler arasında Mecidiyeköy Viyadüğü (kurşun kauçuk taşıyıcı) ve İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'nda (yükü temel izolatörü) yer almaktadır.
- **Beca** firmasının mühendisleri, ISMEP projesi kapsamında İstanbul'daki okullar ve kamu binaları için, ayrıca mesken ve diğer ana yapılar için depreme karşı güçlendirme ekspertiz hizmeti sağlamışlardır.
- **Wellington Drive Technologies**, enerji tasarruflu ve elektronik olarak yön değiştirebilen motor ve fanların dünyadaki önde gelen üreticilerinden olan firmanın Avrupa'daki yönetim ofisi İstanbul'dadır.
- **Source World**, hayvan çiftlikleri proje yönetimi alanında faaliyet göstermektedir.
- **Tru-Test Group**, hayvan tartım ve süt ölçüm sistemleri üreten firma Türkiye'de son yıllarda Pazar payını arttırmaktadır.

4.6 Türkiye ile Yeni Zelanda Arasında Enerji Alanındaki İşbirliği Potansiyeli

Başta konut ısıtması olmak üzere sera ısıtması ve termal turizm uygulamalarında jeotermal enerjinin doğrudan kullanımı alanında sınırlı uygulamalara sahip Yeni Zelanda'da bu enerjinin doğrudan kullanımı için Türkiye'nin sahip olduğu yetişmiş eleman, tecrübe ve bilgi birikimi aktarımına yönelik ortak projeler geliştirilebilir.

Yeni Zelanda'nın endüstri hammaddeleri potansiyelinin yüksek olmasından dolayı, ülkenin ilgili kurum ve kuruluşlarıyla söz konusu madenlerin aranmasına yönelik olarak yapılabilecek çalışmalar karşılıklı uzman görüşmeleri ile saptanabilir.

Projelendirme, mühendislik ve danışmanlık konularında teknik işbirliği ve bilgi değişimi, kömür işletmeciliği ve kömür iyileştirme teknolojileri konularında işbirliği olanaklarının araştırılması, temiz kömür teknolojileri ve uygulamaları alanında bilgi paylaşımı ve işbirliği, kömür sektöründe faaliyet gösteren firmaların karşılıklı ihalelere katılımı, ortak yatırım alanlarının araştırılması konularında işbirliğine gidilebilir.

***Kaynak:** Bu bölüm T.C. Ekonomi Bakanlığı Yeni Zelanda (2010) Raporun'dan alınmıştır.

- **DEİK/ Türkiye – Yeni Zelanda İş Konseyi'nin Türk kanadı kurulmuş olup Yeni Zelanda kanadı kurulma aşamasındadır.**

Faydalı Adresler :

Yeni Zelanda T.C. Büyükelçiliği
Ali Yakıtal, Büyükelçi

Adres: 15-17 Murphy St. Level 8 Thorndon Wellington- NZ.

Tel: +64 4 472 12 90/92

Faks: +64 4 472 12 77

E-Mail: embassy.wellington@mfa.gov.tr

Çalışma saatleri: Pazartesi-Cuma: 9.00-12.30, 14.00-17.00

Yeni Zelanda Büyükelçiliği, Ankara

Adres: Kizkulesi Sokak No.11, Gaziosmanpaşa, Ankara.

Tel: (+90 312) 446 3333

E-mail: nzembassyankara@tmail.com

Fax: (+90 312) 446 3317

İletişim:

Dilek Morgül, Koordinatör Yardımcısı

Tel: + 90 212 339 50 18

E-posta: dmorgul@deik.org.tr